

הפיקוח על הבנקים

בנק ישראל

י"ב באייר, תשפ"ד

20 מאי, 2024

חוזר מס' ח-06-2782

לכבוד

התאגידים הבנקאיים

הנדון: פעילות תאגיד בנקאי במערכת סגורה

(הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 417)

מבוא

1. הפעילות במערכת הסגורה הוסדרה בשנת 2011, באמצעות תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן: "הצו"). במסגרת זו נקבעו הקלות שונות בעיקר ביחס לחובות הזיהוי והאימות המפורטות בצו, בעת פתיחת חשבון, על מנת לאפשר הפקדת פיקדונות או לרכוש יחידות השתתפות, בתאגיד בנקאי בו לא מנוהלת פעילותו הבנקאית השוטפת של הלקוח, בקלות רבה יותר.
2. החל מחודש מרץ 2022, עם התפתחות הממשק לייזום תשלומים, כמפורט בהוראה 368 בנושא "יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל", ניתן להקל עוד על הלקוח. הממשק מאפשר לתאגיד הבנקאי הנעבר ליזום את פעולת העברת הכספים מחשבון המקור לפיקדון בתאגיד הבנקאי הנעבר, כך שכל שיידרש מהלקוח הוא לאשר את הפעולה להעברת הכספים בחשבון המקור, זאת חלף כתיבת פרטי ההעברה בעצמו. ממשק זה אף מסייע בצמצום החשש מפני טעות בביצוע ההעברה.
3. העברת הכספים במערכת הסגורה מבוצעת תוך ציון פרטים מספיקים אשר יאפשרו לוודא שהמבקש לבצע פעילות במערכת סגורה הוא גם בעל חשבון המקור. כמו כן, התנאי הבסיסי למערכת סגורה הינו החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור בתום תקופת הפקדון (לרבות אם הפקדון חודש). עם זאת, על מנת לעודד את התחרות במערכת הבנקאית בכלל ובמגזר הלקוחות הפרטיים בפרט, ולעודד פריקות מוצרים, ובמטרה לשפר את התהליך, נקבע כי לבקשת לקוח ניתן להותיר את הכספים בתאגיד הבנקאי הנעבר לצורך הפקדתם לתקופה נוספת. כמו כן, בוצעו התאמות להנחיות שנקבעו ברגולציה לעניין דרכי יצירת קשר עם לקוח במקרה שלא ניתן להחזיר את הכספים לחשבון המקור כתוצאה מסגירתו.
4. האסדרה לא לוותה בפרסום דו"ח לפי חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב – 2021 מאחר וההשפעות הישירות והעקיפות שצפויות להיות לה על הגורמים שעליהם היא נועדה לחול, לרבות עלות הציות לה, אינן מהותיות (סעיף 34(ג)(2) לחוק). לא נקבעה בחינה תקופתית של האסדרה בשל כך שביצוע

הבחינה מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה בהתחשב בעלות הציות לאסדרה והשלכותיה של האסדרה על נטל האסדרה (סעיף 36(א)(1)).

5. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד תיקנתי הוראה זו.

עיקרי ההוראה

6. מבוא (סעיף 1)

המבוא להוראה עודכן

דברי הסבר

נוסח המבוא עודכן, ונוסף בו אזכור של סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א – 1981, וכן של הוראת ניהול בנקאי תקין 368 בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל.

7. הגדרות (סעיף 2)

הגדרת "בנקאות בתקשורת" עודכנה, ונמחקה הגדרת "הוראה מספר 357".

8. סעיפים 3 ו-4

8.1. כותרת סעיף 3 עודכנה מ"פתיחת חשבון במערכת סגורה" ל"הפקדת כספים או יחידות השתתפות במערכת סגורה".

8.2. סעיף 3(א) עודכן.

8.3. סעיפים 3(א), (א2), (ב1) ו-4(ג) נמחקו.

דברי הסבר

השינויים לעיל נדרשו כיוון שהאמור בהם מוסדר בכללים הרלבנטיים החלים לעניין כריתת הסכמים, ובכללם הסכם להפקדת כספים והסכם בנקאות בתקשורת, זאת לאור התפתחות הטכנולוגית המאפשרת כריתת הסכמים באמצעים דיגיטליים.

9. סעיף 5

לאחר סעיף 5(א) התווסף סעיף 5(א1). כמו כן, עודכנו סעיפים 5(ב)-(ג).

דברי הסבר

9.1. סעיף 5(א1) - בהתאם לסעיף 5(א) בהוראה, בתום תקופת הפיקדון יש להשיב את הכספים לחשבון המקור. בהתאם לכך, גם במקרה בו לקוח מעוניין בהפקדת הכספים לתקופה נוספת בתאגיד הבנקאי הנעבר נדרש להשיב את הכספים לתאגיד הבנקאי המעביר ולהפקידם מחדש בתאגיד הבנקאי הנעבר. במטרה להקל על הלקוח במקרים אלו, התווסף סעיף 5(א1) המאפשר להותיר את הכספים בתאגיד הבנקאי הנעבר ולהפקידם בפיקדון לתקופה נוספת. יובהר כי בקשת הלקוח יכולה להתייחס הן לפיקדון באותם התנאים והן לפיקדון בתנאים אחרים, בהתאם לפיקדונות הנוהגים בתאגיד הבנקאי באותה העת ולתנאיהם, והלקוח רשאי לבקש כאמור יותר מפעם אחת.

9.2. סעיף 5(ב) - הסעיף מתייחס למקרים בהם חשבון המקור נסגר. יובהר כי ככל שהעביר הלקוח את הפעילות הפיננסית שלו מחשבון המקור לחשבון אחר בתאגיד הבנקאי נעבר באופן מקוון ("מעבר בקליק"), לפי סעיף 1ב5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, יחולו

הוראות סעיף זה והכללים שנקבעו מכוחו לעניין העברת כספי הלקוח מהתאגיד הבנקאי הנעבר אל התאגיד הבנקאי הנעבר, בתום תקופת הפקדון.
9.3. סעיף 5(ג) - הסעיף הותאם להנחיות שנקבעו ברגולציה לעניין דרכי יצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה. בהתייחס לסעיף 7 בהוראה 443 הקובע כי "... יפעל באופן סביר לאיתור בעל הפקדון, במטרה ליידע אותו אודות כספים השייכים לו המצויים בתאגיד הבנקאי, ועל המשמעות של אי יצירת קשר עם התאגיד הבנקאי." יובהר כי פעולה באופן סביר לעניין זה יכולה לכלול פניה לתאגיד הבנקאי המעביר לצורך בירורי פרטי הקשר עם הלקוח, ככל שנדרש.

תחילה

10. תחילת התיקונים להוראה לפי חוזר זה ביום פרסומו באתר האינטרנט של בנק ישראל.

עדכון הקובץ

11. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

להכניס עמוד	להוציא עמוד
417-1-3 [3] (5/24)	417-1-4 [3] (5/24)

בכבוד רב,

דניאל חחיאשווילי
המפקח על הבנקים

פעילות תאגיד בנקאי במערכת סגורה (1/02)

מבוא

1.

- (א) סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א – 1981 קובע כי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לקבל פיקדון כספי במטבע ישראלי או במטבע חוץ. עם זאת, דרישות האימות והזיהוי שנקבעו בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידי בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן: "הצו"), עשויים להוות חסם לתהליך הפקדת פיקדון, בתאגיד בנקאי שאינו התאגיד הבנקאי בו מנהל הלקוח את פעילותו הבנקאית השוטפת.
- (ב) לאור כך, הוסדרה בשנת 2011 הפעילות במערכת הסגורה באמצעות תיקון לצו. במסגרת זו נקבעו הקלות שונות בעיקר ביחס לחובות הזיהוי והאימות המפורטות בצו, בעת פתיחת חשבון, על מנת לאפשר הפקדת פיקדונות או לרכוש יחידות השתתפות, בתאגיד בנקאי בו לא מנוהלת פעילותו הבנקאית השוטפת של הלקוח, בקלות רבה יותר.
- (ג) העברת הכספים במערכת הסגורה מבוצעת תוך ציון פרטים מספיקים אשר יאפשרו לוודא שהמבקש לבצע פעילות במערכת סגורה הוא גם בעל חשבון המקור. כמו כן, התנאי הבסיסי למערכת סגורה הינו החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור בתום תקופת הפקדון (לרבות אם הפקדון חודש).
- (ד) מטרת ההוראה לעודד את התחרות במערכת הבנקאית בכלל ובמגזר הלקוחות הפרטיים בפרט, ולעודד פריקות מוצרים.

הגדרות

2. "שירותי בנקאות בתקשורת" - כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 בנושא "בנקאות בתקשורת";
- "הצו" - צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידי בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001;
- "חשבון במערכת סגורה" - כהגדרתו בסעיף 5ב(א) לצו;
- "חשבון המקור" - כהגדרתו בסעיף 5ב(א) לצו;
- "יחידות השתתפות" - כהגדרתן בסעיף 5ב(א) לצו;
- "פעילות במערכת סגורה" - פתיחה וניהול חשבון במערכת סגורה;
- "לקוח" - יחיד כהגדרתו בסעיף 1 לצו;
- "תאגיד בנקאי מעביר" - תאגיד בנקאי בו מצוי חשבון המקור;
- "תאגיד בנקאי נעבר" - התאגיד הבנקאי בו נפתח חשבון במערכת סגורה.

הפקדת כספים או יחידות השתתפות במערכת סגורה

3. (א) ביקש לקוח להפקיד כספים או יחידות השתתפות במערכת סגורה, יכרות עימו התאגיד הבנקאי הנעבר הסכם כנדרש, וירשום את פרטי הזיהוי של הלקוח המפורטים בסעיף 2(א) לצו, כפי שנמסרו לו.
- (ב) בהסכם תיווסף הוראה מפורשת ומודגשת בדבר החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור, ובדבר אי יכולתו של הלקוח לתת הוראה להעברת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון אחר, אלא במקרים המנויים בסעיף 5 להלן.
- (ג) הכספים או יחידות ההשתתפות המופקדים בחשבון במערכת סגורה לא יהיו ניתנים לשעבוד או לקיזוז; ההסכם יכלול הוראה מפורשת בנושא זה.

העברת כספים או יחידות השתתפות

4. (א) העברת הכספים או יחידות ההשתתפות מהתאגיד הבנקאי המעביר לתאגיד הבנקאי הנעבר תיעשה בדרכים המקובלות, ובלבד שכל דרך כזו תאפשר לתאגיד הבנקאי הנעבר לוודא זהות בין פרטי הלקוח כפי שהם רשומים אצלו ובין פרטי בעל חשבון המקור, ולפחות: שם פרטי, שם משפחה ופרטי חשבון המקור.
- (ב) מבלי לגרוע מהוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, והכללים אשר הותקנו מכוחו, הבנק המעביר לא יגבה עמלות בגין העברות כאמור בסעיף (א) בסכום העולה על העמלה אותה היה גובה בגין העברה באותן אופן לחשבון אחר שאינו חשבון במערכת סגורה.

החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור

5. (א) על התאגיד הבנקאי הנעבר להחזיר את הכספים או את יחידות ההשתתפות, לבקשת הלקוח או בתום תקופת הפיקדון, לחשבון המקור.
- (1א) על אף האמור בס"ק (א), ביקש הלקוח לפני תום תקופת הפיקדון, להפקיד את הכספים המופקדים בתאגיד הבנקאי הנעבר בפיקדון לתקופה נוספת, רשאי התאגיד הבנקאי הנעבר להפקיד את הכספים ובלבד שבתום תקופת הפיקדון הנוספת תחול הוראת ס"ק (א).
- (ב) הודיע הלקוח לתאגיד הבנקאי הנעבר, שהוא סגר את חשבון המקור והמציא אישור על כך מהתאגיד הבנקאי המעביר, ירשום ויאמת התאגיד הבנקאי הנעבר את פרטי זהותו של הלקוח על פי הקבוע בצו, בטרם יחזיר את הכספים או את יחידות ההשתתפות ללקוח.
- (ג) במקרים בהם לא ניתן היה להחזיר את כספי הפיקדון או את יחידות ההשתתפות לחשבון המקור כתוצאה מסגירתו, יראו בכספים או ביחידות השתתפות כפיקדון ללא תנועה כמשמעותו בפקודת הבנקאות 1941, בסמוך לתום תקופת הפיקדון. איתר התאגיד הבנקאי הנעבר את הלקוח, ירשום ויאמת את פרטי זהותו על-פי הקבוע בצו בטרם יעביר לפקודתו את הכספים או את יחידות ההשתתפות.

הודעה למפקח

6. תאגיד בנקאי העומד להציע פעילות בנקאית על פי הוראה זו יודיע על כך למפקח בכתב, לפחות 60 ימים מראש.

בקרה פנימית

7. הנהלת התאגיד הבנקאי הנעבר תקבע נהלים לקיומה של בקרה פנימית נאותה של מילוי הוראות אלו, ולהבטחת צמצום חשיפותיו של התאגיד הבנקאי הנעבר לסיכונים הכרוכים בפעילות על פי הוראה זו.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
6/01/02	חוזר מקורי	1	2055
8/01/02	תיקון טכני	2	2056
29/04/12	עדכון	3	2334
20/05/24	עדכון	4	2782